

L $\frac{37}{124}$

IV A

27

Sodi un balvas

kā audzināšanas līdzekti.

Preekšlasījums

Baltijas kristīgā sabiedrībā

12. novembrī 1906. g.

J. Skurbes,

Jelgavas bāriņu cēstādes „Altonas” preekšneeka.

G. Landsberga generalsoniņa
Jelgavā

Dr. J. G. Landsbergs, Jelgavā, Katoku eelā Nr. 7.

Lav. r. Valsts biblioteka
Inv. 56-16735

0311011424

Sodi un Balmas kā audsinaššanas lihdsekti.

Kahds slawens sinibu wihrs faka:

„Jaunibas audsinaššana ir zilwezes laimes pamats“. Kas gan sčaubitos par ščo wahrdu ihsto pateesibu, kas gan nepeefrišu dšilajai nopeetnibai, kas peeschkirta sčhinis wahrdds audsinaššanai? Ja prasam wišam slawenam pasaules tautam, zaur ko winas gan eeguwuščas sawu warenuntu, sawu slawu, sawu augsto kulturas stahwofli? Winas wišas mums weenā balfi atbildes: „Zaur sawu jaunibas audsinaššanu mehš esam šafneeguščas tagadejo šposčo stahwofli. Jaunibas freeina audsinaššana naw šahwuse mums nogrimt ifdeeniščlā weenmulibā un weenaldsibā, un ja mehš ari šahdreif buhtu grimuščas, tad atkal zaur jaunibas audsinaššanu mehš esam pazehluschās un eeguwuščas jaunu špehlu, jaunu waru un slawu tautu kulturas zihnā.“ Ja, pareišā jaunibas audsinaššanā šastopams šahds brihniščlis, šahds augstaks deewiščlīgs špehls; wina rada šamilijā tikumigu meeru un šabu šatīšmi, wina nokahrto dabīgi šozialos šautajumus, wina špihd zauri wišā zilwezes šopšihwē. Jaunibas audsinaššana rada ihstus wihrus, un ihsti wihri ir tee, kas zel sawu tautu, wairo winas slawu un šargā winos godu. Šurai tautai truhsti

ihstu wihru, ta eet pretim šawam postam, šawam galam. Waj neredšam deesgan pat muhsu deenās, ka dašča tauta ir tapuše par apšmeeklu mišai pašaulei, žaur to ween, ka winai truhkst wihru, wihru kas špehjigi wadit tautas likteni; winai truhkst pareišas jaunības audšinasčanas, tadehļ winai stahw posts un nelaine durwju preekščā. Audšinasčana dod mums ari mahtes; ihstas mahtes ir katras familijas šwehtiba, ir labais gars, kas špehjigs wairot familijas šlawu un šargat winas godu. Muhsu familijas ir tautu pamata atomi, muhsu familijas ir ari weenigās un dabigās behrnu audšinatajas. —

Slawenee paidagogi apgalwo, ka behrna pareišai audšinasčanai jašahfotees no pašča pirmā peedšimsčanas brihšča. Šchim apgalwojumam pilnigi peekrišdams, gribetu wehl til to peesihmet, ka behrnu audšinasčanai jašahšās wehl daudš ahtraki. Slaweni ahrsti peerahda, ka jaunais pašaules pilsonis peesawinās tā šauzamos eedšintos labumus un šaunumus it ihpašči tanī laikā, eesam wehl naw eeraudšijis pašaules gaismas. Ja tas tā nebuhtu, tad newaretu buht runas no eedšimtām behrna šawadibām. Tā tad, kad jašahšās behrnu audšinasčanai un kad tai jabeidsās? To newaram noteikt. Bes noteikta eesahkuma un bes aprobesčota gala katrs behrns top audšinats žilwezes kopšihwē.

Preekščā behrnu audšinasčanas mums naw pagatawotu mudetu. Mudelus leeto amatneeki šawu daščado ištahdajumu šaraugeem. Katrs ijweizigs amatneeks špehj pagatawot wajadšigo preekščmetu pehž dotā šarauga. Bet tā tas neet wis audšinasčanā. Behrna dwehjele nekawjās weidotees pehž šahhdas waj tahdas mehraulšas. Deews muhs naw radijis pehž weenada šarauga. Mehš ešam katrs šawads, lai gan mums wišeem daudš

lihdsibas weenam ar otru. Mums wezakeem jafakem behrni tahdi, kahbus tos Deems radijis. Muhfu peenahkums ir behrna labas ihpaschibas pabalstīt, bet launās isnihžinat un noslahpet zaur tiklibas farina eepoteschanu wina dwehsele, ceweherojot behrna meefas un gara samadibas. Bet kad nu prasam, ko gan gribam zaur audsinaschanu panahkt, kas ir muhsu audsinaschanas noluhks? Nuluhki ir daudsi un daschadi, luhkojotees us to, kahdam arodam sagatawojam samu behrnu. Bet tomehr weena sinā mums kristigeem zilwekeem ir weens wisgalwenakais noluhks, proti schis: gahdat ar wiseem spehsteem par to, ka muhsu behrnu dwehseles waretu arween jo skaidraki un gaischaki eeraudsit Deema gihmi un lihdsibu, kas daudstreisi aptumshoti no eedsimtajeeem grehtu launumeem. Deems mums ir sūhtijis samu dehlu, kas mums noder par weenigo paraugu, weenigo mehraulku pehž ka lai samus behrnus audsinam. Tā tad muhsu pirmas un beidsamais noluhks ir: isaudsinat kristigi tiklus behrnus. Ar muhsu behrnu audsinaschanu nodarbojas ischetras eestahdes; proti: familija, skola, bafniza un walsts. No wisam schim audsinaschanas eestahdem ir familija ta wisfmarigaka. Kur familija behrni netop audsinati deembijiba un pateesiba, tur newar samneegt neds skola, neds bafniza, neds walsts nekahdu labu panahkumu. Familija ir galwenā audsinataja mahte. Ne no weena naw behrns samods pirmajos dsihwes gados tiksauds atkarigs, ka no mahtes, neweenam behrns tā neustizās, ka mahtei un mahte ir atfal tā, kas atstahj us behrna pirmos un ari paleefamos eespaidus. Tehwa peenahkums ir mahti pabalstīt. Winam jaluhkojās, ka behrns eeron us wahrda paklausit; jo paklausiba ir ihtas audsinaschanas galwenakais pamats. Behdigi nu ir tanis familijas, kur mahtei no rihta lihdsi wakaram jastrahda ahrpus

mahjas un behrni jaatstahj pašchi sawâ wakâ, waj leelako behrnu ufraudsibâ. Schee behdigee apstahkti muhfu sâbeedribai janoweheršč, waj nu gahdajot par to, ka maštei eefpehjams pašchai sawus behrnus audsinat, waj atkal jaerihko audsinasčanas eestahdes, fur behrni war dabut labu krišigu audsinasčanu. —

Tagad greešifimees pee lihdselkeem, kure mums leetojami behrnu audsinasčanâ. Audsinasčanas lihdselkus waretum eedalit dimâs ščkirâs. Pee pirmâs ščkiras peederetu tee lihdselli, kas behrnu aiškawê un attur no pahrsahpumeem. Tee buhtu: meesas un gara peenahžiga apkopščana, pamahžisčana un wiša jautu un laba eedeštisčana wina jaunajâ dwehselê, wina peeradinasčana pee tihribas un glihtibas, winam rahdit labas preelščsihmes, par winu un ar winu luhgt mihto Deewu. Pee otras ščkiras peederês tee audsinasčanas lihdselli, kas behrnam leet just pahrsahpuma launâs — pašlaušibas labâs ņekas, kas winu beedina ņaunumu atfahrtot un pamudina pehž labeem darbeem dšihtees. Tee ir šodi un balwas. Tagad pahrrunasiim un apluhkosim tuwaku til beidsamo audsinasčanas lihdselku ščkiru; jo daudj peedšihwojumi mahža, ka dašči wežaki sawâ nesinasčanâ ar šodeem un balwâm daudj wairat behrnus ņamaitâ, neka tos labo. Ir daudj zilweku, kas atmet wišus šodus pee behrnu audsinasčanas. Wini pahrleežinati, ka warot behrnus iņaudsinat ari beš šodeem par labeem zilwekeem. Es neešmu tanis domâs, ka pee behrnu pareiņas audsinasčanas waretu ištikt beš ņaut ņahdeem šodeem. Geštatišimees drusku dabâ, ka ta muhs audsina. Es prašu waj ņaut ņahds no mums ir peesawinajees jel ņaut ņahdu ložellu iņweizibu beš šodeem? Kad ņahkâm ņtaigât un pirmo reiņ sawas

fahjas stingrinat, waj tad eemahzijamees fokus spert bes foda, bei pakrischanas, bes fasischanas? Waj wehlatu mehginadami rihtotees ar daschdaschadeem daifeem un rihteem neesam atkal zaur neweiflibu ar to foditi, la esam daudfrei eesframbajufchi weenu waj otu lozetli? Tif tas, kas reis pirxtus fadedsinajis, pasihst uguns ihsto karstumu. Ihti fakot, muhs daba foda katru deenu, no schuhpta lihds jahrkam par muhsu neweiflibu un neusmanibu. Ja nu daba muhs foda par to, la winas lifumus un norahdijumus ar usmanibu neemehrojam, tad ar ir wezakeem teefiba, ja pat peenahkums fodit famus behrnus, ja tee pahrfahpj winu pawehles un aisleegumus. Kad behrns ir launu pret fameem wezakeem padarijis, tad winam jabauda ari launuma felas; winam jae-gaumè, la wezafu aisleegums waj pawehles naw tuffchi wahrdi, bet negrosami lifumi, furus nedrihst pahrfahpt waj atstah nee-wehrotus. Wet pee katra foda nu, fo ispidam pee fameem behrneem, mums naw japeemirft, la fodiſchanas noluhks nedrihst buht pahrfahpuma ruhſta atmafſa waj pat atreebiba, bet gan til weenigi behrna laboschana. Nemeens prahta zilwels behrna nefubis tadeht, la pahrfahpums notizis, bet winsch fodis tadeht, lai pahrfahpums wairs neatfahrſtotos. Notifuschu pahrfahpumu newaram wairs islabot ar fodiſchanu, bet ar to waram gan atstah behrna atminâ paleefamu eespaidu, kas nahloschâ fahrſdinaſchanas brihdi waretu behrnu atturet no pahrfahpuma atfahrſtoſchanas. Katram fodam jabuht ſahlèm, kas dſeedina. Tâ la labs ahrtis til tad feràs pee wiſſtipraſajam ſahlèm waj pee operazijas naſcha, kad winsch pilnigi pahrleezinats, la ziti lihdsjekki wairs newar palihdsset, tapat ir ari katram apſinigam audſinatajam, tif tad jakeràs pee fodeem, kad winsch pilnigi pahrleezinats, la ziti audſi-

naſchanas lihdſekti wairs neſpehĵiſnihadet behrna eefaknojuſchos
 ſaunumus. Rats behrns ſajuht ihgunnu un bailes no ſada. Ari
 mums audſinatajeem, ſoda iſpilditajeem wajaga juſt ſinamu ihg-
 numu, ſinamu baitu, eefam ſeramees pee ſoda iſpildišchanas.
 Ahrſis nedrihſti nowilzinat wajadſigo operaziju ar aſo naſi, ja
 atſinis ka zitadi ſlimiba naw dſeedinama. Tapat ari audſinatajs
 nedrihſti atſtaht ſodu neiſpilditu, kad atnahzis ihſtais brihdis. Ka
 ahrſis ſaubſe pee operazijam ſlimneeka meefu, naſi dſifaki nelaiſ-
 dams, ka wiſnepezeefſchami wajadſigs, ta ari audſinatajs nedrihſti
 nelad pahrfahpt ſoda mehru. Prahtigi, beſpartejigi, ar wiſlee-
 laſo nopeetntbu janolemj ſoda ſahrta (wiſſe) un wina mehſs.
 Te nu ir daudſ ſas pahrdomajams un apſwerams. Wiſpirms
 ſods nedrihſti leelaks buht par padarito pahrfahpumu. Maſu
 weeglprahtibu tatſchu ta neſodifim, ka ar apdomu un ſaunu no-
 luhku padaritu beſgodibu. Maſaki behrni zitadi ſodami, nefa
 leeli. Meitenes pret ſatru ſodu wairaf juhteligatas, nefa ſehni.
 Audſinatajam wehl jaewehro behrna meefas un gara ſawadibas,
 wina rakſtura temperamenta ihpaſchibas. Tahdi ſodi, ſas wiſ-
 wairaf aiſkar behrna juhtas, jaleeta ka beidsamee, ka wiſretakee.
 Ramehr pee baſcha ſtuhrgalwiga ſehna jaleeta aſa riſſie, tamehr
 war neewehrojams roſas peelikums ſmalſjuhtigai meitenei wairaf
 ſaitet nefa deret. Naw nelad japeemirſi, ka bahrgs ſods ir
 lihdſigs aſam naſim, ſas daudſ leetots atgreefchās jo drihſ, un
 bahrgi ſodi par daudſ leetoti, nozeetina behrna juhtas pret ſoda
 eefaidu. Tadehl jarihſojās ar ſodeem ſkopi. Kur peeteef ar
 ſapeifu, tur tatſchu nedoſim rubli, zitadi baudifim drihſ iſſchlehr-
 dibas ſelas, neſinadami kur wehlaku nemt wajadſigo lihdſektu.
 Kur ſaunumam war lihdſet ar maſu ſodu, tur naw leetojams

leels. Tu walfä neleetigi fawa audfinataja waru, ja tu neapdomigi behrnu fit, eekam neefi mehginajis to pahrmahzit ar nopeetneem wahrdeent. Kur peeteef ar stingru audfinataju azu usmeteenu, tur naw leetojami wahrbi. — Ir ari dauds atgadjumu, kur par padarito launumu behrns nemaf naw fodams. Ja behrns wehl naw tif tahfu attihijees, fa wehl neiffchir un ar apfinu nenoheds pahrlahpuma ihtäs nofihmes, tad wiafch naw wehl fodams. Kur pahrlahpuma ihtäs fajehgas truhkt, tur naw pahrlahpuma, un fur naw pahrlahpuma, tur ari naw fodam weetas. It ihpafchi fchinî finâ dauds wezaku pahrfkatäs. Wini daschreis newar iffchirt to, waj behrns padarijis launumu ar noluhku un nodomu, jeb tas notizis behrnifchlâ nefinafchanâ un newainibâ. Ja, daschi wezaki pat tanis domäs, fa tad tif wini audfinot labi famus behrnus, kad wini tos freetni fodot pehz katras nerahtnibas. Ta ir leela maldifchanäs. Lai luhkojamees atkal dabâ. Katram ftabdinam wajaga augfchanai dauds jo dauds jauku un filtu faules deenu, bet maf wehtras un negaiſa. Katrs ftabdinfch leezäs uf to pufi, no fureenes nahf filtee faules ftari, bet nowehrfchäs no wehtras un negaiſa. Tâ tad ar mihleſtibu, nopeetnibu un apdomu panahftim dauds wairaf, nefa ar afzem weenmehrigem fodeem. — Loti pefama ir tahda wezaku rihziba, kad wini ar fodeem behrnus gan dihda jeb drefe, bet neaudfina. Kad wini newar paneft behrna jautribas dabigos ifpluhdumus fawâ flahthuhtnê. Uf tahdeem behrneem gul uffpeeftais klufums fa leetuwens tamehr, kamehr wezaki floht, bet kad winu aqs tos neredf, tad jautribai naw wairs robeschu un ta drihf ifwehrfchäs par aufchigu nerahtnibu. Neaudfinafim tatschu leekufus, fas jaw no mafatnes fpeefii zitabi ifturetees, nefa to prafa winu behrnu daba. Tâ

rihšodamees mezaki eeaufina ſawu behrnu ſirdis noſlehpumainus, netaifnus un pehž wiſeem wehjeem groſamus rakſiurus. —

Nopelama ir ari tahda mezaſu rihžiba, ſas ſawus behrnus brihdina un ſoda ſweſchu klahibuhtnē. Utrodās daudš mezaſu, ſas mihl leelitees ar ſaweem gudrajeem un apſehrigajeem behrneem. Tee leef behrneem ſcho waj to ſweſchajeem preeſchā padarit; ſahdu pantinu uſteift, waj ſahdu dſeesminu dſeedat, ja pat Deewu luhgt. Bet behrnš ir ſweſcho preeſchā noſaunejees, bailigs, negrib neſa no ſawas gudribas rahdit, peeſleenās mezaſeem un ſahſ pat raudat. Wezaki wiſluſchees ſawā leelibā un eedomibā, norahj wiſu preeſchā behrnu par nerahtnu un nepaklauſigu. Tahda behrna apſaunoſchana un nepelnita norahſchana ir ſods, ſas behrnu nelabo, bet gan nomahž wina ſmalſjuhtibu. Behrnš juht, ſa winam noteef pahreſtiba, ſa winſch ſweſchu preeſchā to newar iſpildit, ſo mezaki no wina praſa, un rahjeens ſweſchu klahibuhtnē ir bahrgš ſods preeſch behrna, kura ſmalſjuhtiba wehl naw ſamaitata. Ja behrnš ſweſchu klahibuhtnē daritu nerahtnibas, tad winſch aiſſauzams ſawrup un norahjams apakſch iſchetrām azim. Te behrnš tuhlit juht, ſa ſoditajš winu mihl un zeena un winu nepaſemo ſweſcho preeſchā. Daſchi mehds behrnus ſodit zitu behrnu klahibuhtnē, domadami, ſa ziti behrni tad labaki ſargajees no pahrlahpumeem, ja wini ſawām azim redſeš ſoda iſpildišchanu. Ta ir maldiſchanās. Soda iſpildišchana daris uſ ziteem behrneem arween nelabu eeſpaidu. Smalljuhtigee jutifees apſaunoti, tā tad newainigi lihds ſoditi, un noruhditee beſgoſchi jutis naida preeku; jo tee pee pir mā atgadijuma noſoditam pahrmētis un atgahdinās wina nepatiſkamo brihdi. Te jaewehro muhſu Beſtitaja wahrdi, Mat. ew. 18, 15: „Bet ja tawš brahliſ pret tewi grehſo, tad

noeij un pahrmahzi winu starp sew un winu weenu paschu".
 Beedsihwojumi mahza, ka ir leela starpiba, starp brihdinajumu
 zitu klahthuhtnē un starp brihdinajumu apasch ischetram azim.
 Diwatnē behrns rahda wairaf walfirdibas un ustizibas; winam
 naw jakauas no ziteem, wina juhtas neteef nekahrtigi fairinatas.
 Diwatnē ar sawu audsinataju, pat pahrmahzischanas brihdi, behrns
 juht un wislabati eegaumē sawa audsinataja labo noluhku, sawa
 audsinataja ihito mihlejtibu un saudsofcho nopeetnibu. Winsch at-
 siht sawu pahrlahpumu, un karstās asaras ir wislabatās leeze-
 neezes, ka behrns noschello padarito launumu un grib atkal judu-
 scho ustizibu zaur to eemantot, ka pateefi apnemās us preefschu
 issargatees no padaritās kluhdas. Ja behrnu esam peedabujuschi
 pee sawu pahrlahpumu atsihschanas un noschellofchanas, tad esam
 sawu noluhku safneeguschi. Tif tahdos gadijumos buhtu peelai-
 schams atkahlts brihdinajums, kur pahrlahpumu pahrrunajot
 waretu mahzibu smeltees ziti behrni, ka ari tad, kad pahrmahzi-
 jumi starp ischetram azim naw lihdsėjuschi. Meesas sodus
 nedrihstetu ispildit nekad un nekur zitu behrnu
 klahthuhtnē. Ihito sodu, ihstā kahrtā, ihstā weetā un
 wajadsiğā brihdi buhsim spehjigi tif tad ispildit, kad paschi issar-
 gafinees no leela usbudinajuma un buhsim apbrunojuschees ar
 wajadsiğo nopeetnibu. Veelās dufmās, aisgrahboschā usbudinajumā
 nedrihst nekad behrnu sodit, jo tad soditajs pasemojās pats sem
 sawa sodamā, tad behrns neeskata sodu, ka pahrlahpuma dabigās
 launās selas, bet gan ka wezaku spihitibu un atreebschanos pret
 winu. Deewa wahrds fala: „Dufmojeet, bet negrehlojeet!“
 Tā tad, latrs sods, waj nu darbeem waj wahrdeem, ispildams
 meerigā, rahmā garā ar wajadsiğo noteiktibu un nopeetnibu. Ihsta

nopetniba pee fodu ispildišanas buhs fastopama tif pee teem wezakeem, furu firdis buhs pilditas ar ihsto mihlestibu pret famu behrnu. Behrnam jajuht un jaeegaumè, ka wezaki grib tif wina, bet ne fama labuma. Tahda wezaku mihlestiba newar fodamo iffmeet, nedf nekahrtigi sailmot, tahda mihlestiba war dufmot, bet ne grehtot. Tahda mihlestiba nelaus faulei noreetèt par bijuščam dufmàm, tahda mihlestiba war peedot un notifufšo foda brihdi drihš peemiršt. Slawenais paidagogs Komenijs šaka: „Wislabako disziplinas formu mums mahža muhsu debesu faule, kura dod augoščeem stahdeem I) arweenu gaišmu un šiltumu, II) allasč leetu un wehju, III) reti tif pehrtoni un sibenì.“ Behrnam jajuht muhsu mihlestiba, kad mehš metam uf to brihdinosču škatu, šakam norahjšoču wahrdu, waj pazelam fodosčo roku. Muhsu mihlestibai jaeesilda behrna firds tà, kà tani šahš dihgš tiklibas un tikumibas dihgli, ka behrns šargàs no pahrašhpumeem newis baidamees no foda, bet tadehl, lai muhs neapbehdinatu un nemasinatedu wezaku mihlestibu pret šewi un nesaudetu winam dahwato uftizibu. Ja to esam šatneegušči, ka behrns nihd šaunumu un nevašlausibu aiš mihlestibas pret Deemu un šaweem wezakeem, tad esam audšinasčanà wišus pirmos gruhtumus pahrawarejušči, tad fodeem wairs naw weetas, tad peeteel ar draudšigeem norahšbijumeem, ja no behrna pufes atgaditos šluhbas un pahršfatiščanàs.

Newaru atštaht wehl nepeeminejis nebuššanu, kas atgadàs daščàs šamilijàs. Ta ir wezaku neweenprahtiba pee behrnu audšinasčanàs. Ko mahte pawehl waj aišleedš, to tehws nedrihšft atželt waj atwehlet. Ja mahte behrnu foda, tad tehws nedrihšft behrnam dširdot winu aišštaht un ščehlot, lai ari pehž wina

domām fods buhtu par zeetu waj pat nepelnits. Tahdās leetās wezakeem jaisrunajās behrnam nedfirdot. Kur wezaku itarpā truhkst weenprahtibas behrnu audfinaschanā, kur weens waj otrs rihkojās ar behrnu pehž azumirklīgas šawwalas, beš noteikta mehrka, beš ištās mihleštibas pret šawu behrnu, tur newar buht runas no pareijas un fahrtīgas behrnu audfinaschanas. Lai Deems ir šehligs par tām nabaga dwehselitēm, kas atrodās tahdu audfinataju nagōs. —

Apštatišim nu wehl otru audfinaschanas lihdselli, behrnu balwas. Pēe apbalwošchanas mums nebuhs tiš ilgi jauskawejās, tadehl ka apbalwošchana nahš retati preekščā, neka šodisčana un pamata noteikumi preekšč šodeem un balwām ir weeni un tee pašči. Šodi ir pahrašpumu, — balwas turpretim pašlaušibas šelas. Balwas ari war buht daschdaschadas: ša laipns azu usmeteens, šawas un ušteikšchanas wahrds, luhguma ispidbijums, dahwanu pašneegums u. t. t. Ar šo un šahdā fahrtā behrnu eepreežinat, atfarās no wina wezuma un attihštibas šahwolla. Ar apbalwojumeem un eepreežinajumeem jarihkojās tapot ar prahtu un apdomu, šā ar šodeem. Ari šhe ir jaewehro wisleelakā taupiba. Patihkamas juhtas dara leelu eespaidu us behrna gribu. No paščas masatnes katrs behrns dšenās tapt tahdā šahwolla, kurā winam rodās patihkamas, jaukas juhtas. Tiš tanis winsch bauda dšihwes preekus un laimi. Šam nu ir dahwanas un isweiziba šawus behrnus tā audfinat, ša wini bauda preeku un patikšchānu labā, tiškā uswešchanā, tam ir ari eespešjams padarit šaweem behrneem wiau jaunības deenas par wislaimigakajām, wisjaukafajām deenām wiau muhščā. Zil jauki un patihkami ir usštatiš jautrus, dšihwes preeka pilnus behrnus.

Pabalstis behrna preeku un dshshchanos us wisa laba un jauka, ir
 wezaku galwenafais usderums. Pee schi usderuma ispildishanas,
 wezaki war leetot ar labam setnem balwas. Raitigas ir usfla-
 was un balwas tad, kad behrns paklausu tif tadehl, ka dabus
 schahdu waj tahdu balwu. Tad paklausiba ir palikuse par turgus
 prezi, kas wezakeem pehrfama. Te wezaki ir isflaiduschi jam
 groschus is sawam rokam, te balwas nelabo, bet palihdj eedehstis
 behrna firdi paschmihlibu un augstprahhibu. Behrnam wajaga
 preeku un patishchanu just paklausibas apsinā paschā, un wezaku
 usflawa waj kahda zita balwa ir tif ka dabigā sēla, ka behrna
 jauko juhtu pabalsts un papildinajums. Wezakeem wajaga at-
 wehlet saweem behrneem newainigus preekus. Kur tahdi teel
 leegti, tur behrni mellē wezakeem nesinot un neredstot aisleegtus un
 shahdigus preekus. Behrni ir eepreezinami ar masumu. Mase
 shahstinsch, jauka dseefmina, patihfama rotala eejuhfmina behrnus
 tā, ka wini lez un dej ais preeka un ir pateizigi audsinatajam par
 wineem sagataroto jauko brihtinu. Behrni eewehro, ka tehws
 waj mahle tad tif ar wineem rotalajās waj pastahsta kahdu
 shahstianu, kad wini bijuschi pret saweem wezakeem rahni un
 paklausigi, tas ir, kad wezaki naw par wineem dusmojuschees.
 Tadehl wini fargasees wezakus sakaitinat. Kad tif wezaki atsihtu
 newainigo rotalu leelo nosihni un swaru pee behrnu audsinascha-
 nas, wini raubstiu schad un tad laika allizinat behrnu rotalam.
 It nowehtots, ka rotalās parahdās it newilschu behrna ihstā
 daba; rotalās wingrinās wika asprahhibu, wairojās goda juhtas,
 mostās mihreshchiba un broschu duhscha, paplashedinās wina fanta-
 sija u. t. t. Turpretim rotalas bes leelo usfraudshibas, it ihpachchi
 leelata behrnu barā, ir daschreis wisleelalās behrnu samaitatajās.

10

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and mostly illegible due to the bleed-through effect.

Handwritten signature or name at the bottom center of the page.

Ēšam beidsu šawu apzerejumu, gribu norahdit us jautajumu, kas buhs zehlees katra apsiniga tehwa waj mahtes firdi, fekojot maneem norahdijumeem par fodeem un balwām. Jautajums buhs šhis: Ja nu mehs wezafi buhtu špehjigi wišu to eewehrot un wišu to ispildit, ko nnle dširdejām, waj tad nu pateefi waram buht pahrleezinati, ka muhsu behrni tad isaugš par pateefi labeem zilwekeem? Buhtu neapdomiba dot us šho jautajumu noteiktu atbildi. Mehs sinam gan, ka zilweki daubš ko paspehj, ja Deems wineem to atfauj. Tā tad, ja nu šawus behrnus audsinatum pehž teem wispilnigakajeem audsinafšanas likumeem un palaištos tif us šawu gudribu, us šawu isweizibu ween, tad buhtu muhsu puhlini weltigi. Naw zilweku špehja behrnam isnemt zeeto, launo firdi un lam eedot zitu. To war tif tas wišuwarenais Deems. — Kad nonešām šawus masos mišlulus pee smehtās kristibas, tad dširdejam tur muhsu Pestitaja Jēšus Kristus šahhdu pawehli: „Laiheet tos behrnikus pee manim nahkt un neleedseet teem!“ Ja nu mehs ispildam šho smehto pawehli un wešam šawus behrnus no paščas masatnes pee Jēšus, tad buhšim winus ari labi audsinajušchi. Tad warešim ari zerēt, ka muhsu behrni buhs deenās dšihwi kristigas draudšes ložekli, kreetni un wihrišchi šadšihwes pilsoņi un muhsu plaščās tehwijās uštizami pawalšneeki.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0311011424